

Circular 1/2017, de la Direcció General de Serveis Penitenciaris, sobre la gestió, execució i seguiment de la llibertat condicional

---

I. Justificació

La reforma operada en matèria de llibertat condicional per la Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, de Codi Penal (CP), determina que sigui necessari procedir a fer una revisió i actualització de la *Circular 2/2012, de la Direcció General de Serveis Penitenciaris, sobre la gestió, execució i seguiment de la llibertat condicional*, per tal de disposar d'un instrument adequat a l'hora de gestionar aquesta matèria.

Des del moment d'entrada en vigor de la reforma esmentada, conviuen en el nostre ordenament jurídic dos diferents règims jurídics en matèria de llibertat condicional, i en funció de la situació jurídic penal de cada persona interna és d'aplicació l'un o l'altre règim. En relació amb aquesta qüestió, a més, cal tenir en compte els criteris establerts per aquest centre directiu a la *Instrucció 3/2015, sobre determinades reformes introduïdes per la LO 1/2015*, pel que fa a la retroactivitat o no de la reforma penal operada, i en la qual s'apunten quins són els diferents supòsits de llibertat condicional previstos en aquesta llei.

El principal aspecte a tenir en compte en la regulació de la llibertat condicional segons la LO 1/2015 és que aquesta institució deixa de ser una forma d'execució de la pena privativa de llibertat i es converteix en una modalitat de suspensió de l'execució de la resta de la pena, a la qual són d'aplicació els criteris generals i els preceptes del CP relatius a la suspensió de l'execució de la pena. Aquest canvi de naturalesa jurídica comporta, a més, que en el cas de revocació de la llibertat condicional la persona penada ha de reingressar a presó per acabar de complir la condemna imposada, sense que el temps passat en aquesta situació li computi en el període pendent de compliment.

Cal posar en relleu que amb la LO 1/2015 s'ha modificat el CP, però no d'altres normes que afecten l'execució penal i penitenciària (com ara la Llei orgànica 1/1979, de 26 de setembre, general penitenciària –LOGP-, la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial –LOPJ-, o la Llei d'Enjudiciament criminal –LECrím-). En conseqüència, quant als aspectes estrictament procedimentals, la reforma operada no ha de suposar un canvi en les dinàmiques de funcionament ni de treball dels professionals implicats en la matèria, tret d'algun aspecte de nova regulació, com pot ser el cas de la possibilitat de la resolució d'ofici per part del jutge de vigilància penitenciària de la sol·licitud de llibertat condicional plantejada a instàncies de la persona interessada.

Des del punt de vista més substantiu, i a banda del canvi de naturalesa jurídica de la institució, el CP vigent manté els supòsits de llibertat condicional que ja existien, amb alguna modificació, i n'afegeix dos més: un supòsit excepcional, per a persones penades que es troben complint la primera pena de presó que no superi els tres anys de durada, i el règim de revisió de la pena de presó permanent revisable, com un supòsit d'aplicació de la llibertat condicional.

La finalitat d'aquesta Circular és donar les pautes i indicacions pertinents al conjunt dels professionals de la organització per tal de gestionar tot el conjunt d'actuacions que envolten la institució de la llibertat condicional, a la vista de quin és el marc normatiu vigent en aquesta matèria, i tenint en compte la convivència de dos règims jurídics diferenciats.

Per qüestions metodològiques, als efectes de la present Circular, i de conformitat amb el marc jurídic vigent, es fa referència a la llibertat condicional en la **modalitat de compliment** en els supòsits en què s'apliquen les disposicions en aquesta matèria d'acord amb la redacció del CP anterior a la reforma operada per la LO 1/2015. I a la llibertat condicional en la **modalitat suspensiva**, en els supòsits en què siguin d'aplicació els preceptes corresponents a la suspensió de l'execució de la pena i concessió de llibertat condicional previstos en el CP, d'acord amb la redacció donada per la LO 1/2015.

Per una altra banda, i per a una millor identificació del supòsit de llibertat condicional a que es faci referència en cada ocasió, cal diferenciar els següents supòsits de llibertat condicional: llibertat condicional bàsica (3/4 parts condemna), avançada (2/3 parts condemna), qualificada (avançada 90 dies/any sobre els 2/3, a partir de la 1/2 de la condemna), amb les previsions que corresponguin en el cas de delictes de terrorisme i crim organitzat, i de septuagenaris i malalts inguaribles; supòsits als que cal afegir el de llibertat condicional de primaris i el de persones condemnades a la pena de presó permanent revisable.

En aquesta matèria cal tenir en compte que a l'octubre de l'any 2015 va entrar en vigor la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes, on es regula la participació de la víctima en l'execució penal a través, entre d'altres, del dret a recórrer determinades interlocutòries o la legitimació per sol·licitar a l'òrgan judicial la imposició a l'alliberat/ada condicional de mesures o regles de conducta per garantir la seva seguretat.

II. Objectius generals

Els objectius principals que es pretenen amb la present Circular són els següents:

1. Incrementar el nombre de persones internes i penades en l'àmbit comunitari, que inclou específicament les ubicades en règim obert així com les que es troben en llibertat condicional.
2. Incrementar, específicament, les propostes de llibertat condicional en els supòsits de llibertat condicional avançada i qualificada.
3. Evitar la involució definitiva de les persones internes que han estat regressades a segon grau de tractament o a les quals s'ha revocat la llibertat condicional, activant, en la mesura que sigui possible, la recuperació de la intervenció en el medi comunitari.

III. Marc jurídic de la llibertat condicional

La regulació de la llibertat condicional en la modalitat suspensiva la trobem recollida en els articles 90 a 92 del CP, en la redacció donada per la LO 1/2015. No obstant això, de conformitat amb la Disposició transitòria primera d'aquesta norma, cal tenir en compte que resten vigents els articles 90 a 93 del CP en la redacció anterior a la LO 1/2015, per a les persones internes a les que resulti d'aplicació aquesta normativa per la concessió de la llibertat condicional en la modalitat de compliment.

En el mateix sentit, quant a les prohibicions i obligacions que l'òrgan judicial pot imposar en concedir la llibertat condicional en la modalitat suspensiva, a la revocació i a la remissió de la pena, cal tenir en compte els articles 83, 86 i 87 CP. Per al cas de la llibertat condicional en la modalitat de compliment, resten vigents els articles 83 i 96.3 del CP, en la seva

anterior redacció, quant a les prohibicions i obligacions que es poden imposar.

D'altra banda, cal tenir en compte els articles 67, 74, 75 i 76 de la LOGP, relatius a l'informe pronòstic final, a les funcions d'assistència social per a interns i alliberats condicionals, i a les competències del jutge de vigilància penitenciària en matèria de llibertat condicional; i els articles 192 a 201, 202 i 205 del Reglament penitenciari, aprovat mitjançant el Reial decret 190/1996, de 9 de febrer (RP), quant a l'expedient de llibertat condicional, i els beneficis penitenciaris en relació amb aquesta matèria.

De igual manera, cal fer una remissió als preceptes de Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya, aprovat mitjançant el Decret 329/2006, de 5 de setembre (ROFSEPC), pel que fa a les qüestions d'organització i competències dels diferents òrgans d'aquesta administració d'execució penal en la tramitació dels expedients de llibertat condicional i control i seguiment de les persones en situació de llibertat condicional.

IV. El tercer grau de classificació en relació amb la llibertat condicional

Les modalitats de vida en tercer grau de tractament penitenciari han de facilitar l'increment de persones en el règim obert, on és possible graduar els controls i intervencions a les necessitats específiques de cada persona interna. Per tant, la classificació d'una persona penada en tercer grau de tractament implica la possibilitat de generalitzar el tractament que s'hagi iniciat durant el període en règim ordinari.

Aquesta continuïtat en la intervenció i el control s'ha de mantenir també en l'accés a la llibertat condicional, període durant el qual es poden abordar i consolidar, i cal fer-ho, els objectius de tractament programats per a cada intern/a durant els períodes anteriors a l'accés a la llibertat condicional.

Cal recordar que no es pot mantenir cap persona interna en un règim de vida inferior al que li correspon, i que el tractament penitenciari s'ha de regir, des del punt de vista psicosocial, pel principi d'intervenció eficaç, centrant les intervencions en reduir els factors criminògens que permeten prevenir noves reincidències en el delictes.

Així, amb la finalitat de potenciar l'aplicació del règim obert i l'accés a la llibertat condicional, i per ajudar a planificar les actuacions que s'han de dur a terme al llarg de la vida penitenciària de la persona interna, es determinen els criteris següents:

- a. La classificació de grau s'ha de fer sempre tenint en compte els indicadors de risc i les necessitats detectades, planificant els objectius d'intervenció i temporalitzant els diferents moments de l'execució de la condemna, per tal d'arribar amb temps suficient, als diferents supòsits de llibertat condicional, segons correspongui.
- b. Des de l'inici del compliment de la pena, s'han d'utilitzar els diferents instruments previstos per la preparació per la vida en llibertat. Així, per exemple, s'ha d'iniciar la cadena permissiva d'accés a l'exterior amb temps suficient, de manera que la data de l'extinció de la quarta part de la condemna és la que marca l'accés als permisos de sortida.
- c. La intervenció específica s'ha d'orientar i temporalitzar en cada cas de manera individualitzada, d'acord amb les necessitats criminògenes que presenti la persona interna. S'ha de realitzar durant la fase inicial de compliment, segons el que s'estableix en el Programa Marc d'Organització Curricular. És possible i, segons el cas, necessari, que aquesta intervenció es dugui a terme en el règim obert.

En aquest punt, és important tenir en compte les previsions que la LOGP estableix per a l'accés al tercer grau de tractament penitenciari en matèria de responsabilitat civil derivada del delictes i de manifestació de voluntat d'abandonament de l'activitat delictiva, en determinats tipus de delictes, concretament en els casos de persones condemnades per delictes de terrorisme o comesos en el si d'organitzacions criminals (art. 72.5 i 6 LOGP). Així com també les contingudes a la llei penal respecte del període de seguretat per a determinats tipus de delictes (art. 36 CP).

En relació amb la responsabilitat civil derivada del delictes, es reforça el requisit de la seva satisfacció en preveure el CP que es podrà denegar la concessió de la llibertat condicional si la persona penada no satisfà la responsabilitat civil o no dona compliment al compromís de pagament adquirit conforme la seva capacitat econòmica, o quan doni informació inexacta o insuficient sobre els béns o objectes decomissats o sobre el seu patrimoni.

V. Criteris per a l'elaboració de propostes de llibertat condicional

1. Requisits

Per tal d'iniciar un expedient de llibertat condicional, és necessari que concorrin els requisits objectius de temps i classificació, de conformitat amb cadascun dels diferents supòsits de llibertat condicional, així com el de bona conducta.

Per garantir el compliment d'aquests requisits, cal que el/la subdirector/a de tractament, o el/la professional que designi la direcció de l'establiment, revisi mensualment els casos susceptibles d'aplicació de la llibertat condicional en funció de la temporalitat de cada supòsit.

2. Supòsits de llibertat condicional

A) Llibertat condicional bàsica. Tant en la modalitat de compliment (art. 90 CP, 192 RP) com en la modalitat suspensiva (art. 90.1 CP), s'exigeix la classificació en tercer grau de tractament, l'assoliment de les $\frac{3}{4}$ parts de compliment de la condemna, i que s'hagi observat bona conducta. S'entén que es compleix el requisit de bona conducta quan:

- l'/la intern/a ha assolit els objectius mínims del seu programa individual de tractament i, han d'haver passat al menys 3 mesos des de la última aplicació del nivell D, d'acord amb la metodologia de treball plantejada pel sistema d'avaluació i motivació continuada (SAM), segons la Circular 1/1999, sobre el sistema d'avaluació i motivació continuada, i la Instrucció 1/2007, sobre el procediment d'avaluació continuada dels interns que depenen de les unitats de medi obert.

Aquest supòsit de llibertat condicional, en ambdues modalitats, és d'aplicació a persones condemnades per delictes de terrorisme o delictes comesos en el si d'organitzacions criminals, tenint en compte les especificitats que la LOGP preveu per a la classificació en tercer grau de tractament en aquests supòsits (art. 72.6), així com les previstes en el CP per a entendre l'existència d'un pronòstic favorable de reinserció respecte d'aquestes persones.

B) Llibertat condicional avançada. Tant en la modalitat de compliment (art. 91.1 CP, 205 RP) com en la suspensiva (art. 90.2 CP), es requereix la classificació en tercer grau de tractament penitenciari, l'assoliment de les $\frac{2}{3}$ parts de compliment de condemna, així com l'observança de bona conducta. S'entén que s'ha observat bona conducta quan:

- L'/la intern/a ha mantingut nivells A o B en els últims sis mesos d'acord amb el SAM.

Es tracta d'un supòsit excepcional de llibertat condicional en la modalitat de compliment, i en aquest cas la persona interna ha d'haver desenvolupat activitats laborals, culturals o ocupacionals de manera continuada.

En el supòsit de la modalitat suspensiva, que no té caràcter excepcional, la persona interna ha de desenvolupar durant el compliment de la condemna activitats laborals, culturals o ocupacionals:

- a) bé de manera continuada;
- b) bé amb un aprofitament del que s'hagi derivat una modificació rellevant i favorable d'aquelles circumstàncies personals relacionades amb la seva activitat delictiva prèvia.

En qualsevol dels casos, per tal d'acreditar el compliment d'aquestes circumstàncies, s'han d'adjuntar les fitxes d'activitats i tota la documentació recollida al SIPC, així com aquella altra documentació que objectivament en permeti deixar constància.

Aquest supòsit de llibertat condicional, en qualsevol de les dues modalitats, no és d'aplicació a persones condemnades per delictes de terrorisme o delictes comesos en el si d'organitzacions criminals.

C) Llibertat condicional qualificada. Tant en la modalitat de compliment (art. 91.2 CP) com en la suspensiva (art. 90.2 CP), es pot avançar fins a un màxim de 90 dies per any de compliment efectiu de la condemna en relació amb les 2/3 parts, un cop assolida la meitat de la condemna, a proposta del centre penitenciari, sempre que la persona interna, classificada en tercer grau de tractament:

- a. hagi observat bona conducta, entenent que ha d'haver mantingut nivells A o B en els últims sis mesos d'acord amb el SAM;
- b. hagi desenvolupat de forma continuada activitats laborals, culturals o ocupacionals; i
- c. hagi acreditat la participació efectiva i favorable en programes de reparació a les víctimes o programes de tractament o desintoxicació, en el seu cas.

Aquest supòsit de llibertat condicional, en qualsevol de les dues modalitats, no és d'aplicació a persones condemnades per delictes de terrorisme o delictes comesos en el si d'organitzacions criminals.

D) Llibertat condicional de primaris, com a modalitat suspensiva (art. 90.3 CP). Té caràcter excepcional, i és necessari que la persona interna, classificada en tercer grau de tractament, hagi assolit la ½ de la condemna i que :

- a. es trobi complint la primera condemna de presó i que aquesta no superi els tres anys de durada;
- b. hagi observat bona conducta: com a criteri, s'ha d'elevat proposta quan concorrin la resta de requisits previstos al CP i constin expectatives de futur favorables; i
- c. hagi desenvolupat activitats laborals, culturals o ocupacionals en la mateixa manera que s'exigeix per al supòsit de llibertat condicional avançada.

En el cas de condemnes curtes, on per manca de temps suficient l'/la intern/a no hagi desenvolupat activitats de forma continuada, s'ha de tenir una visió àmplia d'aquest concepte, argumentant en la proposta aquelles activitats que hagin suposat una modificació rellevant i favorable d'aquelles circumstàncies personals relacionades amb l'activitat delictiva prèvia.

Aquest supòsit de llibertat condicional no és d'aplicació a persones condemnades per delictes de terrorisme o delictes comesos en el si d'organitzacions criminals, ni tampoc per la

comissió de delictes contra la llibertat i indemnitat sexuals. I, de conformitat amb els criteris d'aquesta Direcció General contingudes a la Instrucció 3/2015, cal valorar en cada cas la possibilitat d'aplicació d'aquest supòsit de llibertat condicional a persones penades de conformitat amb les disposicions del CP en la redacció anterior a la reforma operada per la LO 1/2015.

E) Llibertat condicional de persones septuagenàries o amb patiments inguaribles.

Tant en la modalitat de compliment (art. 92 CP, 196.1 i 196.2 RP) com en la suspensiva (art. 91 CP, 196.1 i 196.2 RP), s'exigeix la classificació en tercer grau de tractament penitenciari així com el requisit de bona conducta, i acreditar en cada cas la circumstància que habilita la tramitació de l'expedient de llibertat condicional (complir 70 anys durant el compliment de la condemna, o estar diagnosticat d'una malaltia molt greu amb patiments inguaribles), sense necessitat d'haver extingit les $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{3}$, o $\frac{1}{2}$ de la condemna, en el seu cas.

En el supòsit de llibertat condicional per raó de l'edat, aquesta circumstància s'ha d'acreditar mitjançant el certificat de naixement o qualsevol mitjà de prova admès en dret. En el cas de malaltia greu amb patiments inguaribles, a través d'informe mèdic emès pels professionals corresponents del centre penitenciari on roman la persona interna.

En ambdós supòsits (edat/malaltia), i en qualsevol de les dues modalitats, en atenció a la naturalesa de les circumstàncies habilitants, és important, d'una banda, la vinculació de les persones internes a recursos socials o l'accés a les prestacions econòmiques que els puguin correspondre. Per aquest motiu, l'expedient de llibertat condicional ha de contenir la informació social necessària on consti l'admissió de la persona interna en algun dels recursos socials existents, quan no tingui vinculació o un suport familiar a l'exterior.

A aquests efectes, en el cas de persones internes que no compten amb una xarxa social o familiar que les aculli, cal tenir en compte les previsions contingudes a la normativa vigent en matèria de serveis socials, concretament, la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials, la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, així com la normativa relativa a la Cartera de Serveis Socials.

D'una altra banda, i en els casos en què la persona interna, per raó de la seva situació, necessiti ingressar en un recurs residencial (per edat) o sociosanitari (per malaltia), s'ha de garantir que no es produirà cap excarceració en llibertat condicional sense que estigui disponible el recurs assistencial corresponent en cada cas.

De manera específica, cal una acurada coordinació entre els serveis mèdics de l'establiment i els professionals que integren els equips dels serveis socials penitenciaris en les situacions de llibertat condicional per malaltia inguarible en que la persona interessada necessita ingressar en un recurs sociosanitari.

Així, si es disposa de plaça en el recurs sociosanitari abans que el jutge de vigilància penitenciària es pronunciï respecte de l'expedient de llibertat condicional, i la situació de la persona interna, des del punt de vista mèdic i/o des del punt de vista social, aconsella l'ingrés en l'esmentat recurs, se l'ha d'ingressar en el recurs esmentat mitjançant autorització del centre directiu, de conformitat amb l'article 155.4 del RP, a l'espera de la resolució judicial. Si la resolució finalment és desestimària, s'han revisar novament totes les variables presents en el cas, especialment les de caràcter mèdic, i fer la proposta corresponent al centre directiu, que ha de decidir tant sobre el grau de classificació en funció de la nova situació, com el manteniment en el recurs sociosanitari, si és el cas.

En qualsevol cas, en el moment d'elevat l'expedient de llibertat condicional al JVP caldrà especificar que l'excarceració consegüent a l'aprovació de la llibertat condicional es durà a

terme en el moment en què es disposi d'una plaça en un recurs socio sanitari, amb la finalitat que aquesta demanda quedi recollida a la interlocutòria d'aprovació de l'expedient (annex 9).

Finalment, en el cas de la llibertat condicional en la modalitat suspensiva, quan a causa de l'edat o de la malaltia, el perill per a la vida de l'intern sigui patent, perquè així consti acreditat pel dictamen mèdic forense i dels serveis mèdics de l'establiment, el jutge de vigilància penitenciària pot acordar la llibertat condicional de la persona interessada, sense cap altre més tràmit que el requeriment de l'informe pronòstic final, i sense la prèvia progressió a tercer grau de tractament penitenciari.

F) Llibertat condicional en supòsits de presó permanent revisable. Prevista com un supòsit de llibertat condicional en la modalitat suspensiva (art. 92 CP), cal:

- a. que la persona penada hagi complert 25 anys de la seva condemna, sense perjudici del que disposa l'article 78 bis CP;
- b. que es trobi classificada en tercer grau de tractament penitenciari; i
- c. que el tribunal determini l'existència d'un pronòstic favorable de reinserció social, prèvia valoració dels informes d'evolució facilitats pel centre penitenciari i per aquells especialistes que el tribunal determini.

El jutge o tribunal ha de valorar les circumstàncies del delictes comès, les circumstàncies personals del penat, els seus antecedents, la conducta posterior al fet, en particular el seu esforç per reparar el dany causat, les seves circumstàncies familiars i socials, i els efectes que es puguin esperar de la pròpia suspensió de l'execució i del compliment de les mesures que li hagin estat imposades. Per tant, per a l'elaboració d'aquesta informació, cal seguir els criteris relatius a l'elaboració de l'informe pronòstic final.

Són d'aplicació, en aquest supòsit, les normes previstes en els articles 83, 86, 87 i 91 CP.

G) Llibertat condicional al país de residència d'interns estrangers.

L'article 197 del RP preveu el supòsit de la llibertat condicional de persones internes estrangeres sense residència legal establerts a Espanya o dels espanyols residents a l'estranger. Cal tenir present, d'una banda, que a aquest efecte tenen la condició d'estrangeres aquelles persones que no gaudeixen de la nacionalitat espanyola, d'acord bàsicament amb les normes de dret civil contingudes al Codi civil. D'altra banda, amb la finalitat de simplificar la normativa de referència i garantir-ne el compliment, aquest procediment no es desenvolupa en aquesta circular i, en l'aplicació d'aquest supòsit s'ha d'actuar d'acord amb tot allò que en matèria d'estrangeria disposi el centre directiu, en compliment de la normativa vigent en aquest àmbit, amb especial referència a allò que regula la Llei 23/2014, de 20 de novembre, de reconeixement mutu de les resolucions penals a la Unió Europea.

3. El pronòstic individualitzat de reinserció social

L'article 67 de la LOGP indica que en l'expedient de llibertat condicional s'ha d'incloure un informe pronòstic final, en el què s'han de manifestar els resultats aconseguits pel tractament així com un judici de probabilitat sobre el comportament futur del subjecte en llibertat. Per la seva banda, l'article 195 RP preveu que entre la documentació que ha de conformar l'expedient de llibertat condicional ha de figurar un informe pronòstic d'integració social, emès d'acord amb l'article 67 de la LOGP. Per tant, un cop acreditada la concurrència dels requisits que la normativa preveu per a cadascun dels diferents supòsits de llibertat condicional, a cada expedient s'ha d'incloure un informe pronòstic final, als efectes de facilitar a l'autoritat judicial que correspongui la informació necessària per tal que resolgui la proposta de llibertat condicional que s'elevi.

Per emetre aquest pronòstic de reinserció social s'ha d'aplicar, entre d'altres, l'escala d'avaluació i gestió del risc Riscanvi. En aquest sentit, el protocol Riscanvi ha d'orientar el pla de treball i seguiment de la llibertat condicional per tal d'aplicar les mesures i estratègies que es considerin necessàries en funció dels escenaris de risc i dels factors protectors detectats.

En aquesta avaluació s'han de tenir en compte el conjunt de recursos personals i socials així com els factors protectors de què disposa la persona interna per afrontar la situació de llibertat condicional i l'impacte dels programes de tractament en què hagi participat al llarg del procés penitenciari, especialment l'evolució durant els mesos immediatament anteriors. Cal posar èmfasi, doncs, en la consecució progressiva dels objectius paupats en el programa individual de tractament, donant pes a la trajectòria en conjunt més que a un esdeveniment concret o circumstància transitòria.

Resulta especialment rellevant la valoració per part dels serveis socials penitenciaris sobre si la persona interna compta amb suport familiar i/o amb xarxes formals i informals de suport social i/o comunitari. L'absència de factors protectors de caràcter familiar i/o social no necessàriament s'ha de valorar com un element negatiu en si mateixa, sinó que sempre s'ha de vincular al potencial i els recursos de cada intern/a.

Igualment s'han de valorar les variables estàtiques (tipologia delictiva, anys de condemna, constància de reincidència, fracassos anteriors en el seguiment de tractaments especialitzats, etc.), les quals en cap cas no poden justificar per si mateixes la formulació de propostes desfavorables, atès que ja s'han ponderat en el moment de la classificació en tercer grau de tractament. Així mateix, cal destacar que en la situació de llibertat condicional es poden continuar treballant aspectes en què s'hagin detectat mancances i abordar-los com correspongui des del medi comunitari.

VI. Gestió de l'expedient de llibertat condicional per part dels centres penitenciaris

1. Inici de l'expedient

La Junta de Tractament del centre penitenciari ha d'iniciar l'expedient de la llibertat condicional (annex 1) tres mesos abans que s'hagin complert els diferents terminis que estableixen els supòsits d'aplicació de la llibertat condicional, i sempre que concorrin la resta de requisits previstos per a cada supòsit. Aquest tràmit s'ha de notificar a l'/la intern/a, amb indicació de les condicions de compliment de la llibertat condicional, segons es tracti de la modalitat de compliment o la suspensiva (annex 1A)

En els supòsits d'aquelles persones penades amb anterioritat a l'entrada en vigor de la LO 1/2015 i que, d'acord amb les instruccions donades pel centre directiu, els pugui ser d'aplicació la modalitat de llibertat condicional de primaris, després de valorar el cas, s'ha d'iniciar l'expedient de llibertat condicional un cop informada i escoltada la persona interna sobre el règim i les condicions de compliment de la llibertat condicional.

En el supòsit en què un/a intern/a sol·liciti l'aprovació de la llibertat condicional, s'ha d'iniciar i tramitar l'expedient corresponent quan reuneixi els requisits objectius de temps i classificació que corresponguin i el de bona conducta. Si no concorren els requisits esmentats, la Junta de Tractament no ha d'iniciar l'expedient, i s'ha d'informar al/a la sol·licitant de l'acord que s'adopti, amb indicació de la possibilitat d'acudir al jutge de vigilància penitenciària, si ho considera adient, en defensa dels seus interessos.

Per al cas que l'/la intern/a hagi plantejat directament a l'òrgan judicial la sol·licitud de llibertat condicional, i aquesta administració n'hagi tingut coneixement mitjançant l'oportú

requeriment judicial, cal procedir de conformitat amb les indicacions que consten en el paràgraf anterior pel que fa a la iniciació i tramitació de l'expedient corresponent, i informar a l'òrgan judicial de la decisió que s'adopti.

2. Tramitació de l'expedient

Correspon a les unitats de gestió penitenciària (UGP) dels centres penitenciaris la configuració i l'impuls de l'expedient de llibertat condicional, sens perjudici de les tasques i actuacions que corresponen a d'altres professionals en l'àmbit de les seves competències. Un cop iniciat l'expedient, aquest s'ha de conformar en tot cas amb la documentació prevista a l'article 195 del RP (annexos 1 a 7), i amb aquella altra que, de conformitat amb els diferents supòsits de llibertat condicional, sigui escaient.

En el moment d'iniciar l'expedient de llibertat condicional ha de constar en l'expedient personal de l'/la interessat/ada tota aquella documentació de naturalesa penal i penitenciària que sigui necessària per a la tramitació de l'expedient de llibertat condicional, per tal que tots els professionals implicats puguin dur a terme les funcions assignades de manera diligent i puntual, i per que la tramitació i posterior elevació de l'expedient es dugui a terme en els terminis previstos. És important que hi consti la liquidació de les penes privatives de drets que, si escau, s'hagin imposat en sentència.

El/la jurista de l'equip multidisciplinari ha de comprovar l'existència i/o vigència de les prohibicions, deures, condicions i/o penes privatives de drets imposades en sentència, per tal de fer-ne la valoració oportuna i determinar, si escau, la incorporació al programa de treball individualitzat i al pla de seguiment de la llibertat condicional.

Igualment, un cop feta la manifestació del lloc de residència per part de la persona interna, des de l'UGP s'ha de sol·licitar als serveis socials en l'àmbit de l'execució penal (SSAEP) corresponents al municipi de referència on l'/la intern/a hagi fixat la residència l'acta de compromís d'acolliment i, un cop signada aquesta acta, el certificat d'acceptació del control i seguiment (art. 195 f) i g) del RP). Aquest dos documents s'han de trametre amb la màxima celeritat al centre penitenciari responsable de la gestió de l'expedient (annexos 2 i 3) .

La Junta de Tractament de l'establiment ha d'emetre un informe pronòstic d'integració social, d'acord amb les previsions de l'article 67 LOGP (art. 195.c) RP), i s'ha d'encarregar d'aprovar el programa individual de llibertat condicional i pla de seguiment (art. 195.e) RP), un cop que el/la tutor/a l'ha notificat a l'/la intern/a i aquest/a ha mostrat la seva conformitat per escrit.

Cal recordar que quan la persona interna estigui propera al compliment de les dues terceres parts o la meitat de la condemna, si reuneix els requisits perquè li sigui aplicada la llibertat condicional avançada o la qualificada, s'ha d'iniciar la tramitació de l'expedient de llibertat condicional sense haver d'esperar la data de compliment segons un supòsit posterior.

A l'expedient de llibertat condicional qualificada, s'hi han d'incloure específicament els documents següents:

- a. Certificat de l'acord de la Junta de Tractament en què es proposin els dies d'avançament de la llibertat condicional a les dues terceres parts (annex 8), al que s'han d'adjuntar les fitxes resum previstes al SIPC.
- b. Fitxes de valoració, tant en règim ordinari com en règim obert, d'acord amb el format previst al SIPC.

De tots aquests supòsits, s'ha d'elevat al JVP la proposta d'aprovació dels dies d'avançament i la proposta de llibertat condicional qualificada. Per al càlcul d'aquesta primera proposta, s'han de tenir en compte totes les valoracions favorables acumulades

durant tot el període actual de privació de llibertat, segons reflecteixi l'apartat històric corresponent del SIPC.

En aquest sentit, si resulta que els dies acumulats en aquesta primera proposta no es corresponen amb els necessaris per fer una proposta favorable d'aprovació de la llibertat condicional, s'aniran acumulant les valoracions favorables corresponents fins que els guanys acumulats siguin suficients per fer una proposta de llibertat condicional qualificada. En aquest punt, s'ha de procedir d'acord amb el que s'indica al paràgraf anterior.

Cal prestar una atenció especial en el cas de les penes menys greus, en què s'ha de fer el seguiment dels guanys acumulats de forma periòdica i més freqüent, per tal d'elevat l'expedient tan bon punt s'aconsegueixi l'acumulació necessària per obtenir l'avançament.

3. Finalització i elevació de l'expedient al jutjat de vigilància penitenciària

Un cop incorporada tota la documentació a l'expedient, la Junta de Tractament, mitjançant l'UGP, l'ha d'elevat al jutjat de vigilància (art. 32.1.i ROFSEPC) abans del compliment del temps requerit de condemna en cada supòsit, justificant, si escau, el retard en l'enviament.

Per al cas que durant la tramitació de l'expedient de llibertat condicional l'/la intern/a deixi de reunir els requisits per accedir a aquesta situació, la Junta de Tractament ha d'acordar la no continuació de l'expedient de llibertat condicional i s'ha de comunicar als SSAEP que corresponguin. A més, l'UGP ha d'anotar aquesta circumstància a l'expedient personal de l'/la intern/a, i tancar l'expedient de llibertat condicional a l'aplicació informàtica. Igualment, per al cas que ja s'hagués elevat l'expedient de llibertat condicional, cal informar al jutge de vigilància per tal que en tingui coneixement en el moment de resoldre la proposta elevada.

4. Actuacions de l'equip multidisciplinari davant la interlocutòria del jutge de vigilància penitenciària

Les interlocutòries d'aprovació de la llibertat condicional s'han de comunicar a la persona interessada, a la qual se li han d'explicar específicament les prohibicions, deures o condicions que, si és el cas, el jutge de vigilància hagi acordat en la interlocutòria. I en el cas de llibertats condicionals en la modalitat suspensiva, quins són els termes exactes sobre el termini i les condicions de la suspensió de l'execució de la pena que se li concedeix.

Les interlocutòries denegatòries de la llibertat condicional impliquen:

- a) la notificació de la resolució a la persona interessada i l'explicació, per part del/de la jurista, dels raonaments de denegació. Així mateix, se li ha de donar informació sobre la possibilitat d'interposar els recursos corresponents davant l'autoritat judicial competent, com també sobre la possibilitat d'accedir a l'assistència jurídica gratuïta.
- b) la programació, en un termini màxim de sis mesos, de l'estudi del cas a la Junta de Tractament, amb un nou pla de treball individualitzat en què constin els objectius que s'han d'assolir i el temps per fer-ho, sense oblidar que durant el període de la llibertat condicional es poden seguir treballant alguns dels dèficits detectats.

5. Excarceració

D'acord amb l'article 199 del RP, quan es rep al centre penitenciari la resolució judicial d'aprovació de la llibertat condicional d'una persona penada, el/la director/a li ha de donar compliment i n'ha de trametre una còpia al centre directiu, així com informar-ne la Junta de Tractament en la primera sessió que tingui lloc.

Igualment, des de l'UGP s'ha de trametre una còpia de la resolució judicial als SSAEP encarregats del seguiment de la persona penada durant el període de llibertat condicional,

juntament amb una còpia de l'expedient de llibertat condicional, on hi ha de constar tota la informació necessària per al seguiment de l'alliberat/da. Des de l'UGP, s'han d'introduir en el SIPC (apartat d'expedient de llibertat condicional) les regles de conducta que, si és el cas, el JVP hagi acordat, i que constin a la interlocutòria corresponent.

Ahora, el/la director/a del centre penitenciari ha d'expedir a l'alliberat/ada condicional el certificat acreditatiu de la llibertat condicional (annex 9), al qual ha d'adjuntar, de manera sistemàtica, el corresponent certificat d'estada a presó. Així mateix, s'ha de trametre una còpia d'aquest certificat al Servei de Gestió Penitenciària, del centre directiu, i a les autoritats corresponents.

En el moment de l'excarceració, s'ha de notificar a l'alliberat/da condicional l'obligació de posar-se en contacte telefònic amb la seu dels SSAEP responsables del seguiment l'endemà de l'excarceració o, si és festiu, en el transcurs del primer dia hàbil posterior (annex 10), per tal de concertar una entrevista en el període d'una setmana.

6. Ubicació i gestió de l'expedient de llibertat condicional

L'expedient personal de l'alliberat/ada condicional ha de romandre al centre penitenciari des d'on hagi estat excarcerat/ada. En el cas de persones alliberades condicionals provinents de fora de Catalunya, l'expedient s'ha de mantenir als centres de referència a Catalunya que determini en cada moment el centre directiu .

Per gestionar correctament la llibertat condicional cal una col·laboració molt estreta entre les unitats de gestió penitenciària dels centres penitenciaris d'origen i els serveis socials en l'àmbit de l'execució penal, amb les matisacions que s'expressen a continuació.

Correspon als SSAEP a Barcelona sol·licitar al/s tribunal/s sentenciador/s l'aprovació de la llibertat definitiva de les persones alliberades condicionals, així com emetre i lliurar a la persona interna el certificat de llibertat definitiva en el moment corresponent.

Igualment, els correspon comunicar al centre penitenciari l'aprovació del llicenciament definitiu dels/de les alliberats/ades condicionals, i trametre-li el certificat corresponent per tal que s'arxivi en llurs expedients personals. Aquest certificat l'han de trametre, també, al centre directiu i a les autoritats judicials pertinents.

A la resta del territori, correspon a l'UGP del centre penitenciari corresponent en cada cas dur a terme aquestes actuacions.

En cas de defunció de l'alliberat/ada condicional, els SSAEP han de comunicar-la al centre penitenciari que correspongui als efectes de tancar l'expedient de llibertat condicional. Igualment, el/la professional referent del cas ha de demanar a la família del/de la finat/ada o al registre civil corresponent una còpia del certificat de defunció, que també s'ha de trametre al centre penitenciari de referència.

7. Coordinació amb l'Administració General de l'Estat (AGE)

Es poden donar dos supòsits, i cal tenir en compte les consideracions següents:

- a. Interns/es que compleixen condemna en centres penitenciaris de Catalunya i han de gaudir del període de llibertat condicional a la resta de l'Estat espanyol.

El centre penitenciari on roman ingressada la persona interna ha d'enviar als serveis socials penitenciaris corresponents de l'AGE el document de manifestació de l'/la intern/a sobre la localitat on pensa fixar la seva residència, així com l'acord de la Junta de Tractament d'inici de l'expedient de llibertat condicional, per tal que aquests serveis socials trametin als òrgans del centre penitenciari tant l'acta d'acolliment familiar com el

document d'acceptació del control i seguiment del/de la penat/ada.

En el moment en què es rebí la interlocutòria d'aprovació de la llibertat condicional, el centre penitenciari ha de notificar-ho als serveis socials penitenciaris responsables del seguiment de l'alliberat/ada condicional, als quals també ha de remetre l'expedient de llibertat condicional corresponent (annex 11).

En cas que no s'aprovi la llibertat condicional, aquesta decisió també s'ha de comunicar als serveis socials que hagin fet l'acceptació de seguiment i control.

- b. Interns/es que compleixen condemna en centres penitenciaris de la resta de l'Estat espanyol i han de gaudir del període de llibertat condicional a Catalunya.

Els SSAEP de Catalunya han de rebre una demanda dels serveis corresponents de l'AGE per tal que s'empleni, d'una banda, l'acta de declaració de compromís d'acolliment familiar o bé de les institucions extrapenitenciàries i, de l'altra, el document d'acceptació del control i seguiment dels serveis socials. Una vegada formalitzats aquests documents, que han d'estar redactats en castellà, s'han de trametre als serveis socials de l'AGE.

Un cop aprovada la llibertat condicional, els SSAEP de Catalunya han de rebre la notificació de la interlocutòria judicial, així com l'expedient de llibertat condicional corresponent.

En cas de denegació judicial de la llibertat condicional, els SSAEP de Catalunya han de rebre la comunicació d'aquesta decisió, als efectes de tancar el procediment obert d'acceptació de seguiment i control.

VII. Programa de seguiment dels alliberats condicional

1. Equips responsables del seguiment

El Capítol III del Títol V del ROFSEPC regula la composició, funcions i coordinació dels equips multidisciplinaris encarregats del seguiment dels alliberats condicionals. Aquests equips estan formats per treballadors/es socials, educadors/es socials, juristes, psicòlegs/logues i aquells/es altres professionals que es consideri oportú integrar-hi, com insertors/es laborals, i els correspon dur a terme les actuacions d'execució, control, seguiment i informe de les persones alliberades condicionals.

Els SSAEP que no incloguin en la seva relació de llocs de treball alguna d'aquestes categories professionals, incorporaran personal d'aquestes categories d'entre el personal destinat als centres penitenciaris de règim obert que en cada moment determini el centre directiu.

A cada alliberat/ada condicional se li ha d'assignar un/a professional dels SSAEP que formi part d'aquest equip multidisciplinari, qui, amb independència de la participació de qualsevol altre membre de l'equip, s'ha de responsabilitzar directament del seguiment de l'evolució del seu programa de treball individual.

La Junta de Tractament de llibertat condicional, a través de la qual actuen els equips multidisciplinaris, està formada pel/per la responsable dels SSAEP, que la presideix, pel/per la cap del programa de treball social, o la persona que el responsable designi, que ha d'actuar com a secretari/ària, i pel/per la jurista, pel/per la psicòleg/oga, pel/per la treballador/a social, i per l'educador/a social responsables del cas.

A aquesta Junta de Tractament, que s'ha de reunir mensualment, de manera ordinària, i sempre que ho determini el/la president/a, de forma extraordinària, li són aplicables les disposicions contingudes en la normativa reguladora del règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya. Té les funcions següents:

- a. Avaluar l'evolució de l'alliberat/ada i revisar-ne el programa de treball individual.
- b. Acordar l'assignació de nivells d'intervenció.
- c. Acordar l'elevació dels informes pertinents al JVP.
- d. Acordar l'elevació al JVP de propostes del canvi de pla de treball, d'inclusió de regles de conducta, de revocació i d'altres.
- e. Estudiar i/o elevar si s'escau les sol·licituds dels/de les alliberats/ades condicionals, especialment les relacionades amb els desplaçaments dins o fora del territori de l'Estat d'acord amb el programa de llibertat condicional.
- f. Estudiar i tramitar les sol·licituds de trasllat de l'expedient de llibertat condicional a un altre territori.

Mensualment, s'ha de trametre per via telemàtica una còpia de les actes de les sessions d'aquest òrgan col·legiat al Servei de Medi Obert i Serveis Socials.

2. Determinació de la intensitat i característiques del nivell de seguiment

El vincle professional-persona interna, juntament amb les habilitats de relació i la implicació proactiva d'ambdues parts, és tant important en la reducció de la reincidència com en el contingut dels programes d'intervenció. En aquesta línia, cal potenciar l'aliança de treball que estaria centrada en els següents elements claus: la màxima transparència sobre les expectatives mútues (objectius clars i orientats a tasques concretes per assolir-los), concretar el context de la intervenció i el paper del agents implicats (professionals propis i externs, personal voluntari, etc.).

En el primer contacte, el/la referent del cas ha de revisar conjuntament amb l'alliberat/ada el contingut del programa de treball individual, prèviament elaborat per l'equip multidisciplinari del centre penitenciari d'origen. En funció del programa individualitzat i del pla de seguiment de l'alliberat/ada condicional signat, el/la professional també ha d'avaluar i revisar amb aquest la freqüència de les entrevistes i de les presentacions, les quals es poden dur a terme a la seu dels SSAEP, al domicili de l'alliberat/ada, en altres serveis comunitaris o bé en recursos propis del centre directiu, atenent al principi d'intervenció mínima i al de flexibilitat.

Cada SSAEP ha d'establir una programa motivacional articulat en nivells de seguiment, que han de ser tres, com a mínim, i ha de permetre l'adequació de la intervenció i el control de les persones alliberades condicionals d'acord amb el compliment del programa individualitzat i el pla de seguiment. Orientativament, els nivells són els següents:

- Nivell 1: Seguiment intensiu
- Nivell 2: Seguiment ordinari
- Nivell 3: Seguiment avançat

Com a norma general, les presentacions es poden establir amb caràcter quinzenal, mensual o trimestral, i el número de presentacions d'un/a penat/ada està vinculat al nivell de seguiment i resta a criteri de l'equip multidisciplinari. Les entrevistes de seguiment establertes amb el/la professional de referència es poden dur a terme també de forma quinzenal, mensual, bimensual o trimestral, segons la necessitat d'intervenció i la periodicitat amb què s'ha d'informar al jutjat.

Les revisions de nivell també estan subjectes a valoració de forma periòdica, per tal d'adequar la intervenció. L'escala de nivells no s'ha d'aplicar necessàriament de manera

progressiva; per tant, es pot establir qualsevol dels nivells a cada cas, en funció de les variables de risc analitzades (avaluacions de Riscanvi) i de les necessitats de control detectades en cada moment.

Cal proposar al jutge de vigilància, per a la seva aprovació, les propostes relatives a canvis del pla de seguiment de la llibertat condicional i dels nivells que siguin rellevants, així com les propostes d'aplicació de mesures de control telemàtic en aquells casos on hi hagi presència d'indicadors de risc i/o altres circumstàncies que així ho requereixin, que han de tenir caràcter excepcional.

La intensitat de les mesures de supervisió ha de variar en relació amb les característiques de cada cas, així com a conseqüència de la seva pròpia evolució i en relació amb la valoració del risc, la qual s'ha de portar terme seguint els criteris del *Manual d'aplicació del protocol de valoració RisCanvi*. Especialment, s'ha d'avaluar d'acord amb el procediment establert, en aquells casos on el resultat del risc de l'escala Riscanvi sigui mig o alt. Independentment dels resultats, davant de determinats esdeveniments crítics que poden tenir una repercussió directa en l'evolució de la persona, serà necessària la valoració del risc amb l'escala RisCanvi, d'acord amb el Manual.

El programa motivacional de cada SSAEP, així com qualsevol proposta de modificació dels nivells que consten al SIPC, ha de comptar amb l'aprovació prèvia del Servei de Medi Obert i Serveis Socials.

3. Informe de seguiment i compliment de les mesures acordades durant el període de llibertat condicional

Tant pel que fa a la llibertat condicional en la modalitat de compliment com en la suspensiva, s'ha de fer el seguiment corresponent de les persones alliberades condicionals respecte del pla de treball individualitzat que s'hagi aprovat en cada cas com de les regles de conductes, prohibicions i/o obligacions que, si és el cas, l'òrgan judicial hagi aprovat, i amb la periodicitat que en cada cas es determini.

Durant el seu compliment, s'ha d'informar al jutge de vigilància del seguiment de les regles de conducta imposades judicialment amb caràcter trimestral (tant pel que fa als deures i obligacions imposats conforme a l'article 83.2 CP en la redacció anterior a la reforma operada mitjançant la LO 1/2015, com respecte dels deures de les regles de conducta 6a i 8a de l'article 83.1, segons la reforma esmentada), o semestral (en el cas dels deures de la regla 7a) (annex 12) i en tot cas, a la seva conclusió (annex 14).

Si en el seguiment del període de llibertat condicional es constata l'incompliment, reiterat i no reconduït mitjançant altres mesures correctores, de les condicions establertes en el pla de treball individualitzat i en les normes de conducta aprovades judicialment, la Junta de Tractament de llibertat condicional n'ha d'informar el JVP als efectes que valori, si escau, el manteniment, la modificació de mesures o la revocació de la llibertat condicional (annex 13).

De la mateixa manera, s'haurà d'informar, immediatament, al jutge de vigilància penitenciària de qualsevol circumstància rellevant per a la determinació de la perillositat del penat i la possibilitat de comissió futura de nous delictes; per poder objectivar aquesta situació, cal comptar amb l'avaluació del risc que proporcionen les escales Riscanvi.

A la vista de la resolució que adopti l'òrgan judicial un cop informat dels incompliments dels deures i obligacions imposats a la persona penada per al període de llibertat condicional (pròrroga del termini de suspensió, imposició de noves regles de conducta, o modificació de les imposades, ...) i sempre que no s'acordi la revocació de la llibertat condicional, la Junta de Tractament de llibertat condicional pot proposar un canvi en el pla de treball o la imposició d'una obligació, en funció de la gravetat dels fets esdevinguts, en ares a intentar

reconduir l'incompliment protagonitzat. Per al cas que la resolució judicial sigui de revocació de la llibertat condicional, la persona interna ha de tornar a ingressar a presó per complir la resta de la pena, amb les conseqüències jurídiques que corresponguin en cada cas, segons es tracti de la modalitat de compliment o la suspensiva.

Correspon als SSAEP notificar a la persona interessada la interlocutòria adoptada pel JVP. Per al cas que la decisió adoptada sigui la de revocació de la llibertat condicional, han de prendre les mesures de seguretat que estimin necessàries per tal de minimitzar el risc de trencament de condemna i/o d'incidents associats a aquesta notificació. D'altra banda, els SSAEP han de comprovar que la interlocutòria de revocació del JVP inclou la comunicació a les forces de seguretat per a la crida i cerca de l'alliberat/ada condicional. En cas que no hi consti, els SSAEP han de demanar al JVP que faci aquesta comunicació.

Un cop revocada la llibertat condicional la persona penada ha de reingressar al centre penitenciari més proper al seu domicili. En el cas de Barcelona, els homes adults han d'ingressar a les unitats semiobertes dels centres penitenciaris de Quatre Camins i Brians 1; les dones, en el centre Penitenciari Dones de Barcelona; i a la resta de territoris, als centres de règim ordinari corresponents. Els SSAEP són també els responsables de comunicar al centre penitenciari que correspongui el nom de la persona penada que hi haurà d'ingressar perquè se l'accepti quan s'hi presenti.

Segons l'article 201.3 del RP, en cas de revocació de la llibertat condicional, quan l'alliberat/ada condicional reingressi a la presó, se li ha d'aplicar el règim ordinari fins que la Junta de Tractament el/la torni a classificar. Aquesta proposta de classificació s'ha d'elevat al centre directiu en el període màxim de dos mesos des de la data de reingrés al centre penitenciari. Tenint en compte el sistema progressiu de classificació (art. 72.1 de la LOGP), l'equip multidisciplinari, en funció de les variables individuals de cada cas (motius de la revocació de la llibertat condicional, valoració del risc, temps i evolució en llibertat condicional...), ha de valorar adequadament l'aplicació del principi de flexibilitat penitenciària en la classificació i, si escau, l'avançament del període de revisió del cas.

4. Remissió de la pena

En els supòsits de llibertat condicional en la modalitat suspensiva, un cop arribat el termini fixat per a la suspensió i complerts els requisits establerts, els professionals responsables dels SSAEP que corresponguin han d'informar al jutge de vigilància penitenciària que va aprovar la llibertat condicional i, si escau, va imposar deures i obligacions, sobre l'evolució de la persona alliberada condicional per tal que resolgui sobre la remissió definitiva de la pena (art. 87 del CP). Un cop aprovada la remissió definitiva de la pena, les unitats corresponents dels SSAEP o del centre penitenciari, segons correspongui, han de sol·licitar al/s tribunal/s sentenciador/s l'aprovació del llicenciament definitiu de la/es causa/es.

Com a criteri d'actuació, la data de llicenciament definitiu de la causa que es proposi a l'autoritat judicial ha de ser la que correspondria a la data en què hagués quedat complerta la pena si la persona interna no s'hagués gaudit de la suspensió.

5. Autorització de desplaçaments a l'estranger d'interns que es troben en situació de llibertat condicional

Respecte a la competència i al procediment corresponent en relació amb l'autorització dels desplaçaments a l'estranger d'interns/es que es troben en situació de llibertat condicional, cal tenir presents, d'una banda, les regles de conducta que, si és el cas, el jutge de vigilància penitenciària hagi imposat en l'aprovació de l'expedient de la llibertat condicional, en especial les relacionades amb la capacitat deambulatória del subjecte. D'altra banda, s'ha de tractar d'un desplaçament de naturalesa esporàdica o puntual, ja que si es tractés de desplaçaments habituals, aquesta circumstància hauria de constar al pla de treball contingut a l'expedient de llibertat condicional.

En aquest sentit, si la persona interna necessita fer un desplaçament, ho ha de posar en coneixement dels/de les professionals de l'equip multidisciplinari responsables del seu seguiment (art. 105 ROFSEPC), que n'han de fer la valoració oportuna i comunicar-la al jutge de vigilància, a títol informatiu. En cas que l'equip multidisciplinari consideri o determini que no és oportú o convenient que la persona penada dugui a terme el desplaçament fora del territori nacional, l'hi ha de comunicar, amb la indicació expressa que, si ho considera, pot acudir en queixa davant del jutge de vigilància penitenciària (art. 76 LOGP).

Disposició addicional

El seguiment i supervisió de la gestió d'aquesta Circular és competència de la Subdirecció General de Programes de Rehabilitació i Sanitat, amb la col·laboració transversal de la resta d'unitats del centre directiu en els temes de la seva competència.

En cas de dubte o de necessitat d'adequació del contingut d'aquesta Circular, s'ha d'adreçar la consulta al Servei de Medi Obert i Serveis Socials, o al Servei de Gestió Penitenciària, segons correspongui.

Disposició derogatòria

Queden derogades totes les circulars, instruccions i ordres de servei que s'oposin a les disposicions contingudes a la present Circular o les contradiguin, i es deroga expressament la *Circular 2/2012, de la Direcció General de Serveis Penitenciaris, sobre gestió, execució i seguiment de la llibertat condicional*, així com els seus annexos.

Disposició final

Aquesta circular s'ha de llegir en la primera reunió del Consell de Direcció que tingui lloc després de rebre-la al centre penitenciari, perquè se'n tingui constància i se'n prengui coneixement, i se n'ha de fer difusió en els termes establerts a l'article 13.2.d 2) del Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya, aprovat pel Decret 329/2006, de 5 de setembre.

També s'ha de llegir en la primera reunió de treball del Servei de Suport a l'Execució Penal i de les seccions dels serveis socials de l'àmbit penal de les respectives delegacions i de l'Àrea de Serveis Socials d'Execució Penal a l'àmbit territorial de Barcelona del Departament de Justícia que tinguin lloc després de rebre-la, perquè en tinguin constància i se n'assabentin, i en facin la difusió oportuna.

La recepció de la circular s'ha de notificar al Servei de Medi Obert i Serveis Socials.

Aquesta circular entra en vigor el 15 de febrer de 2017

Barcelona, 7 de febrer de 2017

El director general
de Serveis Penitenciaris

Amand Calderó i Monfort